

ДОБРУДЖА

ОРГАНЪ НА СЪЮЗА НА ПРОСВѢТНО-БЛАГОТВОРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА «ДОБРУДЖА» ВЪ БЪЛГАРИЯ

Телефонъ № 972

Адресъ:
в-къ „Добруджа“
ул. „Сердика“ № 3.
Годишенъ абонаментъ:
За членове 60 лв.
За нечленове 100 лв.
За чужбина 200 лв.
За Америка 2 долара
Брой 2 лева

Редакторъ: П. Господиновъ

Дѣлото на XIII редовенъ конгресъ

Сплотеността и ентузиазмътъ на добруджанци

Часть отъ делегатитъ и гоститъ на XIII конгресъ

Разградъ ще помни дълго време многолюдния и единодушенъ конгресъ на добруджанци. Дните 8—10 ноември ще бъдатъ паметни и за добруджанската емиграция: рядко конгреситъ на съюза сж бивали толкова задушежни, така ползотворни и творчески.

Единъ денъ преди конгреса откритъ заседанията си пакъ въ Разградъ учредителната женска конференция и II-та младежка конференция на организациитъ „Ст. Караджа“. При една дружеска атмосфера, делегатитъ и делегатитъ имъ високо манифестираха своята привързаностъ къмъ дѣлото.

Радужното внимание и сърдечната атмосфера, съ които бѣ обкръженъ конгресътъ, най-добре говорятъ за голѣмото влияние, на което се радва съюзътъ. А многолюдното му посещение, дисциплинираната и многохиладна манифестация по единъ недвусмисленъ начинъ подчертаватъ нараналото вече народностно съзнание на добруджанци.

колесница, да се отдаде съ преданостъ и ентузиазмъ на освободителното дѣло. (Ржкоплѣскания).

Въ финансово отношение Съюзътъ не стои по-добре. И презъ изтеклата година съюзната каса е била въ постоянно безпаричие, което е спжвало съюзната дейностъ. Дружествата не сж се отчитали на време и съ това сж затруднявали много съюзни инициативи, а така сжщо и редовното излизане на съюзния органъ. Безъ пари не може да се постигнатъ целитъ и задачитъ, които има да догонваме. Това трѣбва да се запомни добре отъ всички ни, за да бждемъ по-щедри, по-отзивчиви къмъ съюзнитъ материални нужди. Изпълнителниятъ комитетъ не разчита на никакви други странични сръдства, освенъ на уставнитъ. Недейте му ги отказва, недейте ги бави, защото съ това увреждаме на собственитъ си интереси, на собственото си дѣло.

Особенъ впелъ отправямъ къмъ селскитъ делегати и къмъ членоветъ на В. Д. С. Съветъ. Въ това отношение тѣ трѣбва да бждатъ по-щедри и по-ревностни, отколкото до сега.

Следъ като се оземлиха и обзаведоха прилично, следъ като осигуриха сжществуването си, за което не малкъ дѣлъ и не малко грижи сж полагали всички Изпълнителни комитети до сега, тѣ — членоветъ на нашитъ селски дружества — трѣбва съ по-голѣма любовъ и преданостъ да се отдадатъ въ служба на дѣлото. Тѣхното членуване въ Съюза не трѣбва да се схване като сръдство само за оземляване, за материално обезпечаване. Не! Тѣ сж въ Съюза въ името на голѣмата идея — свободата на Добруджа! За тая идея тѣ трѣбва да дадатъ доказателства, че сж готови на жертви, най-малката отъ които е — материалната подкрепа на Съюзната управа. (Продължителни ржкоплѣскания).

Презъ изтеклата година Изпълнителниятъ комитетъ е следвалъ политиката и тактиката, която последния XII съюзеи конгресъ препоръча. Изпълнителниятъ комитетъ е следвалъ осветенитъ отъ устава цели и задачи и повеленията на конгреситъ, отъ които никога и въ никой случай не се е отклонявалъ.

Тѣзи цели и задачи на Съюза Ви

сж добре известни, за да не се спиратъ подробно на тѣхъ. Отъ висотата на тази трибуна, обаче, съи дѣлженъ да заявя, че съюзътъ ни е легална организация и действията му винаги и всѣкога сж били строго легални.

Въ съюза не може да има абсолютно единомислие; има идейни течения, които ярко се очертаватъ. На една страна сме ние, подавялющото болшинство, което, изхождайки отъ началото, че добруджанското движение е национално, си поставяме по-близки и по-далечни цели за реализиране. Първитъ се съдържатъ въ а) организиране добруджанската емиграция за задоволяване нейнитъ непосредствени материални нужди — настаняване и обезпечаване поминъка си — и създаване благоприятни условия за духовно, културно и нравствено издигане; б) подготвяне на емиграцията да може, чрезъ културна и обществена дейностъ и по пътя на политическото въздействие, да работи за извоюване на пълни конституционни гаранции за личнитъ, човѣшки, граждански и политически права и свободи на поробеното българско население въ Добруджа. Като крайна целъ на нашето движение ние действаме за свободата на Добруджа. Бждещата форма на управлението ѝ ще се опредѣли отъ нейното население, което единствено е суверено да стори това и което, безспорно, ще пожелае, по исторически, етнографски, географски, народностни и др. съображения да се присъедини къмъ цѣлото, отъ което е и ще бжде пакъ неразривна частъ.

Така мисли болшинството отъ нашето движение, това е господстващото идейно течение, което се справя и действа съ огледъ на фактитъ и силитъ, които днесъ сжществуватъ и движатъ живота на народитъ. (Ржкоплѣскания)

Второто идейно течение е онова на тѣи нареченитъ лѣвичари, федералисти и козмополити. Тѣ искатъ свободна и независима Добруджа, като равноправенъ членъ на балканската и после — на Европейската федерация, па ако щете и на Свѣтовнитъ щати. Тѣ не признаватъ националния обликъ на нашето движение; тѣ въобще не признаватъ националността. Тѣ сж утописти и издигатъ лозунги, които може да се бленуватъ, да се мечтаятъ. Въ тѣхната голѣма идея за общочовѣшка правда, за свѣтовенъ миръ Добруджа заема много малко мѣсто, тя е почти забравена.

На тѣзи наши козмополити задавамъ тукъ, въ тоя тържественъ моментъ, въпроса: *Защо следъ като бидоха принудени отъ неспосния и безправенъ режимъ въ Добруджа да напуснатъ тази родна наша земя, не отидоха въ Африка, Абисиния, Азербейджанъ или оругаде, а дойдоха и се приютиха тукъ, въ България?*

Защо българската държава, а не друга се погрижи за тѣхъ и ги оземли, даде имъ сръдства и възможностъ да се обзаведатъ, да заживѣятъ свободно, да дишатъ свободно? Не е ли, защото тѣ сж българи, защото се чувствуватъ българи? Защо сега задушаватъ своето национално чувство?

Ако надникнемъ въ душитъ на нашитъ козмополити, ако разворимъ сърцата имъ, ще видимъ, че и тѣ се чувствуватъ българи и ако не признаватъ националния обликъ на нашето движение, то е или по заблудение, или по други причини. (Бурни ржкоплѣскания)

Сторонницитъ на това идейно течение сж незначително малцинство. Нѣкои отъ тѣхъ смѣтатъ, че сж преследвани. Заявявамъ и смѣтамъ, че ставамъ тълкувателъ на чувствата на цѣлия конгресъ, че ние не преслед-

Речта на Ангелъ Стояновъ

XIII редовенъ конгресъ бѣ откритъ на 8 ноември 10 ч. пр. пладне въ балона на мѣстното читалище, съ следната речъ на г. Ангелъ Стояновъ, подпредседателъ на миналогодишния ИК:

Драги делегати,

Уважаваниятъ председателъ на Изпълнителния комитетъ, г. Хараламби Стефановъ, който мислено сега е при насъ, биде задържанъ по служба въ столицата и затова менъ се падна високата честъ и приятния дългъ да ви поздравя съ добре дошли на XIII редовенъ съюзеи конгресъ и да Ви пожелаа полезна и творческа работа.

Предстои Ви, действително, трудна и пълна съ отговорности работа. Ще изслушате отчета за дейността на Изпълнителния Комитетъ презъ изтеклата съюзна година и доклада на Провѣрителния съветъ, ще ги подложите на обсъждане, на строга, но обективна и справедлива преценка, ще се пренесете мислено въ близкото и по-далечно минало на съюза, ще вземете поука отъ добритъ му дѣла и отъ сторенитъ грѣшки, ще се издигнете надъ личното и дребното и, съ чиста съвестъ, съ високо съзнание за святостта на дѣлото, за голѣмата историческа отговорностъ, която имате, ще покажете спасителния пътъ, който съюзътъ трѣбва да следва презъ идущата съюзна година, за да крепне и да се развива, да се издигне още повече авторитетътъ и значението му тукъ и въ чужбина, да буди по-голѣми надежди и да вдѣхва по-силна вѣра намъ и на поробенитъ братя за по-честити и по-благатки дни, за правда и за свобода. (Ржкоплѣскания).

Драги делегати, ще направя единъ много краткъ прегледъ на вътрѣшното организационно, финансово и идейно състояние на Съюза, на неговата дейностъ вътре и вънъ отъ предѣлитъ на царството, въ свръзка съ положението въ поробената ни Родина.

Организационната дейностъ на Съюза ни презъ изтеклата година не е задоволителна. Една частъ отъ добруджанскитъ бѣжанци, отъ емиграцията, и до сега стоятъ още вънъ отъ съюзнитъ редове. Останаха суетни всички усилия на Изпълнителния комитетъ, на дружественитъ настоятелства, на всички предани дейци, за да се привлече цѣлата емиграция въ съюза, да се приобщи къмъ дѣлото му, на което Вие съ такава завидна ревностъ и себепристрастие служите.

Защо тази малка частъ е апатична къмъ съюзното дѣло, отгледано съ толкова много любовъ, нѣжностъ и грижи? Защо стои тя безучастна предъ страшната картина на разорение, на обезлюдяване на Добруджа, предъ мжкитъ и неволитъ на поробенитъ си братя, предъ нуждитъ на несретнитъ бѣжанци? Съзнанието ли за дългъ къмъ Родината е притъпено вече у тѣхъ, или любовта къмъ брата-робъ е угаснала?

Съ всички тия въпроси конгресътъ трѣбва да се занимае, да промисли и да препоръча на бждещата върховна управа мѣрки, които да обезпечатъ, да привлечатъ, да приобщатъ къмъ дѣлото нови ратници, нови добруджански сили.

Трѣбва да се намѣрятъ начини и сръдства, чрезъ които цѣлата емиграция да се впрегне въ съюзната

ваме идеите, напротив — ние почитаме и уважаваме идеите, защото само в борбата на идеите е залогът за преуспяването на всяко движение. Без идеини противоречия нашите събрания, нашите конгреси ще заприличат на богослужение, в което ще се чете св. евангелие и всички съпреклонена глава ще слушат и ще съзерцават.

Ние молим нашите идеини противници да дойдат в нашата среща и да работят за Добруджа, ние ги желаем, ние им подаваме ръка, при условие, обаче, до като сж малцинство да зачитат конгресните решения и уставните постановления и да им се подчиняват. Разномислието е позволено и желано, но в една организация, като нашата, разнородството е опасно, катастрофално.

Ние няма да позволим да се противодейства, да се саботират конгресните решения. Ние няма да позволим също така идеята им да се вулгаризира, да се скандализира, да се изпадне до положението, че едно незначително малцинство с виковете и насилие да се налага. (Ржкоплъскания)

Положението в Добруджа, драги делегати, продължава да е все така нещастно и мъчително. Дошло на власт в името на демокрацията, шумно известило гарантиране правата на малцинствата, свободата на съвестта, — правителството на Юлиу Маниу скоро забрави обещаните реформи и се удави в ромънската действителност.

Българското население в Добруджа е при изключителен режим. След като му се отне $\frac{1}{3}$ от имота, след като бѣ лишено от църкви, училища и от всякаква гражданска и политическа свобода, то систематически се преследва, изтезават и убиват, за да бѣде принудено да напусне земята на своите дѣди и прадеди, напоена с поѣта и с кръвта на много поколения. Цинцарски банди, дошли от Пинд и други мѣста на Македония, се колонизират в златна Добруджа с цел да измѣнят нейния облик. Тежки и мъчителни дни преживяват нашите братя и сестри. Напоследък в с. Бабукъ се инсценира от властта една мизерна провокация, в резултат на която близо 20 души невинни мъже, жени, старци и една девойка бѣха изтезавани най-звѣрски. Няколко души умрѣха от побойщата и мъченията.

Изпълнителният комитет зорко е следи всички събития в Добруджа и на време е предприемал съответни постѣпки и е правил протести в защита на обезправеното добруджанско население.

На всички международни конференции, конгреси и пр., дето през течение на годината се е слагал на разглеждане добруджанският въпрос, Изпълнителният комитет прѣко или косвено е участвувал и с достойнство е отстоявал правата на поробената Родина.

И предъ Обществото на Народи сж правени презъ годината изложения за нещастния режим в Добруджа и е апелирало за правда, за прилагане клаузите в защита на малцинствата. (Ржкоплъскания)

Предъ българското правителство и предъ българското общество Изпълнителният комитет при всѣки повод е правил постѣпки и е напомнял свещения им дълг в защита на племето ни.

Изпълнителният Комитет е бил винаги на поста си и с достоинство е защищавал интересите на бѣжанството и на поробеното българско население в Добруджа. (Ржкоплъскания)

За извоюване правата и свободите на това население трѣбва да се работи безспирно, безъ почивка, с преданост и себепристрастие, сплотени и наредени подъ Съюзното знаме. В името на този идеал азъ апелирамъ къмъ всички добруджанци за сговоръ и единение и, като обявявамъ XIII редовенъ съюзенъ конгресъ за откритъ, извиквамъ:

Да живѣе Съюзътъ на просвѣтно-благотворителните дружества „Добруджа“! Да живѣе свободна Добруджа! (Бурни ржкоплъскания)

На върна служба за Добруджа

Резолюциите на XIII редовенъ конгресъ

Резолюция-протестъ

за положението в Добруджа

Съ огорчение XIII редовенъ конгресъ на съюза „Добруджа“ констатира, че кабинета на Маниу не оправда с нищо възлаганите му надежди:

Политиката на денационализация в Добруджа се продължи с нова стрѣва; обезбългаряването и все още системно се насърчава; цинцарските изтѣпления и звѣрствата на организирани кучовлашки шайки сж обикновено явление; лихвостроителство е една напасть за добруджанските българи; икономическото укрепване на цинцарите, с цел да се измѣнятъ добруджанските българи, намѣри законна протекция; политическата и гражданска несигурностъ застрашава живота на всички будни българи; системата на инквизиторските изтезания продължава; ангариите и жестокото прилагане на известните закони-чудовища за отнемане третината и пр. сж изворъ на безконечни страдания за добруджанци; отговорните и безнаказни провокации на всевластните „пазителни на реда“ застрашаватъ спокойствието на областта; разбойничеството се насърчава от официално мѣсто; жестокиятъ убийства в с. с. Гора, Ялж-Юл-Орманъ и др., както и изнасилванията на добруджанските девичи и звѣрските изтезания на българите в с. с. Кочина, Бабукъ, Гарванъ и пр. по недвусмисленъ начинъ доказватъ агент-провокаторската и антибългарска политика на всички ромънски правителства.

Въпреки обещанията на кабинета Маниу, истината, жестока истина, е на лице: положението в Родината ни продължава да е несигурно, даже сериозно застрашено отъ войствението и жестоки прояви на цинцарщината.

Като подчертава това опасно положение за мира и за сигурността изобщо — XIII редовенъ конгресъ с неудържимо възмущение порицава прокламирания фалшъ на кабинета Маниу, като заклеиява най-остро всички опити за овъковчаване на това несигурно, вредно и безчовѣчно положение в поробена Добруджа.

Предвидъ на това конгресътъ настоятелно иска да се тури край на изключителния режимъ и на официално насърчаваната колонизация в Родината ни, да се отмѣни системата на обезземляването, инсценирането на процеси и поголовни убийства, официално насърчавания масовъ тероръ, вършените вандалщини отъ разбойническите и шовинистически организации на „Акциуня Ромънския“ и „Култулъ Патрей“.

Конгресътъ апелира къмъ демократична Европа, къмъ общественото мнение в България, къмъ всички апостоли на мира и човѣшкото благоденствие, къмъ демократичното обществено мнение в кралство Ромъния — да спратъ цинцарския варваризъмъ, да протестиратъ и да интервентиратъ, където е необходимо, да престане сжществувания позоръ в Ромъния, възцареното безправие, икономическото и духовно потисничество, робската несрета и практикувания вандализъмъ.

Резолюция-апелъ

къмъ всички потиснати малцинства в Ромъния

XIII редовенъ конгресъ на просвѣтно-благотворителните дружества „Добруджа“, следъ като проучи най-изчерпателно положението на българите в Ромъния, неизбежно се видѣ принуденъ да спре воеото внимание и върху режима на потисничество, денационализация и безправие, които официалната ромънска власт и нейните патриотарски организации, шовинистическата преса и неотговорните фактори — сж доказана стрѣва упражняватъ и надъ останалите малцинства в кралството.

Конгресътъ на организираната Добруджанска емиграция единодушно констатира, че сждбата на инородците в Ромъния не се е промѣнила с възшествието на кабинета Маниу, че управлението на Национал-царанската партия не оправда възлаганите ѝ надежди за подобрене нещастната участ на малцинствата, че правителството ѝ не изпълни обещаните в Алба Юлия права и свободи, че кабинетътъ Маниу продължава да търпи изтѣпленията надъ народностните малцинства в кралството.

По тѣзи, именно, причини XIII редовенъ конгресъ на съюза „Добруджа“ най-възторжено поздравява борческата интелигенция и водачите на всички онеправдани народности малцинства в Ромъния за тѣхния куражъ, както и за голѣмия имъ стоицизъмъ в борбата срещу ромънското потисничество и безправие, като заявява, че, за да бѣде заставена официалната властъ къмъ по-голямъ толерантностъ и тачене на гражданските и политически свободи, необходими сж съгласувани действия, единна борба и съвмѣстна интервенция предъ О. Н. на всички обезправени народности в кралството за възцаряването на поносимъ режимъ, политически, черковни и човѣшки правдини, гаранция за живота и имота, обезвредяване на неотговорните фактори и пр.

Убеденъ, че този зовъ ще намѣри единодушното одобрение и застъпничество на всички онеправдани малцинства в кралство Ромъния, XIII редовенъ конгресъ натоварва И. К. на съюза да се застъпи, да действа и да интервенира предъ общественото мнение на Европа, отговорните фактори и др. за гарантиране правата и свободите на всички малцинства в Ромъния.

Убеденъ, че този зовъ ще намѣри единодушното одобрение и застъпничество на всички онеправдани малцинства в кралство Ромъния, XIII редовенъ конгресъ натоварва И. К. на съюза да се застъпи, да действа и да интервенира предъ общественото мнение на Европа, отговорните фактори и др. за гарантиране правата и свободите на всички малцинства в Ромъния.

Убеденъ, че този зовъ ще намѣри единодушното одобрение и застъпничество на всички онеправдани малцинства в кралство Ромъния, XIII редовенъ конгресъ натоварва И. К. на съюза да се застъпи, да действа и да интервенира предъ общественото мнение на Европа, отговорните фактори и др. за гарантиране правата и свободите на всички малцинства в Ромъния.

Резолюция по организацията на съюза и поддѣленията му

Следъ като изслуша доклада по организацията на съюза и дейността на поддѣленията му, XIII редовенъ конгресъ единодушно одобри следваната линия на поведение отъ страна на Изпълнителния комитетъ. За текущата съюзна година конгресътъ препоръчва следните конкретни мѣрки, които желае да бѣдатъ проведени и осществени:

1. По голѣма стегнатостъ и организационна спойка между съюза и поддѣленията му. Съответните женски и младежки секретариати да изяснятъ на групите си нуждата отъ здрава и дисциплинирана организация. Конгресътъ поздравява добруджанските жени и организираната добруджанска младежъ за съдействието и дружелюбни връзки, които поддържатъ с дружествата „Добруджа“.

2. Никакво отклонение отъ конгресните решения не се допуска за никого. Уставътъ в това отношение дава широки права на настоятелствата. В този редъ на мисли, конгресътъ се вижда длъженъ повторно да предупреди изключените и провинените да не атентиратъ съюзното единство. Що се отнася до започналата да излиза в „Добруджанска дума“, конгресътъ единодушно порицава издаването му. Критиката е желана, даже необходима, но единодействието е задължително.

3. Съ особена любовъ XIII редовенъ конгресъ изслуша извършеното презъ годината отъ съюзните представителства в чужбина, които най-сърдечно приветствува за проявената отъ тѣхъ дейностъ. Дѣлото на добруджанската пропаганда трѣбва да бѣде най-щателно обмислено. Конгресътъ натоварва И. К. да изработи специаленъ правилникъ за обединение и осмисляне на дейността имъ. В ни-

кой случай тя не бива да излиза вънъ отъ рамките на конгресните решения. И. К. ще има изключителното право да чертае и определя характера на добруджанската пропаганда, да дава тонъ на цѣлата деятелностъ в чужбина. Не се позволява на никой добруджанецъ отъ свое име или като мандаторъ на известни организации да провѣжда и отстоява въ странство интересите и нуждите на добруджанската кауза мимо И. К.

4. По отношение заздравяването на организационните и идеини връзки в съюза XIII редовенъ конгресъ вмѣнява в дългъ на всички дружества да приложатъ къмъ провинилите и отклонилите се отъ устава съответните му постановления, като правото за отстраняване, порицаване и изключване се дава на настоятелствата. Оправданията противъ тѣхните решения се правятъ, съгласно устава, предъ И. К., в уговорения срокъ. Дѣлото иска отъ добруджанската емиграция сговорчивостъ, единна борба, здрава и стегната организация.

Като става изразител на тѣзи мисли, които цѣлокупната добруджанска емиграция единодушно акламира, конгресътъ заявява:

Всички добруджанци и добруджанки, млади и стари, в името на съюзните цели трѣбва да се наредятъ подъ освободителното знаме на Добруджа за смѣла и беззаветна борба

Резолюция-позивъ

къмъ общественото мнение и ОН.

XIII редовенъ конгресъ на просвѣтно-благотворителните дружества „Добруджа“ сж прискѣрбие и съчувство на голѣма загриженостъ за сждбата на родна Добруджа повторно се вижда принуденъ да привлече вниманието на всички миротворци, на демократическите сили в чужбина, на хуманитарните институции, на О. Н., на защитниците, които поробена и обезправена Добруджа има въ странство, че официална Ромъния продължава да не предприема нищо за обезпечаване народностните, културни и стопански свободи на добруджанските българи, които официално никоя ромънска властъ не е отричала, които по начало предвиждатъ и договоритъ за миръ.

Нѣщо повече: кабинетътъ на Маниу всѣкога е декларираше желанието си да уреди по единъ задоволителенъ начинъ миноритарния въпросъ в кралството, даже не веднѣжъ и официално е афиширалъ това, когато въ сжщностъ прокламираната и така безкрупно прилаганата отъ либералския режимъ денационализаторска политика продължава да взема още своите изкупителни жертви: физическа и морална тероръ надъ мирното добруджанско население, обезбългаряването на Родината ни, системата на безнаказаните насилия и убийства още не сж престанали.

Като си дава смѣтка за несигурното и застрашаващо мира на Балканите положение в Добруджа, конгресътъ на добруджанската емиграция се обръща с молба къмъ О. Н. да вземе присърдце непоносимата и жестока участ на добруджанските българи в Ромъния и да нареди анкета, да гарантира свободното проявление на българщината, сигурността на живота и имота, възвръщането на всички добруджански бѣжанци по родните имъ мѣста, равенство предъ ромънските закони, политическо самоопредѣление на добруджанци.

Всички загребени български черкви и училища, строени изключително отъ изживяванията и сж помощта на мѣстното добруджанско население, трѣбва да бѣдатъ върнати или изплатени по пазарните цени на българските общини в кралството.

XIII редовенъ конгресъ заявява, че положението в Добруджа и презъ изтеклата година се характеризира сж безгранично насилие върху легитимните граждански и народностни права на всички малцинства. сж заду-

Нъкой от делегатитъ: И въ Съветска Русия!

Д-ръ П. Вичевъ: Потисничество, навяв, има не само въ Ромъния. То е резултатъ на международни договори. Вие като делегати на XIII добруджански конгресъ, безъ съмнение, не може да нямате отношение къмъ тая политика на потисничеството. На васъ предстои да разрешите съществената и историческа задача, изъ кой пътъ да вървите, и да посочите точно обектите и срѣдствата, съ които ще се борите за свободна Добруджа. Огъ името на тая империалистическа лига...

Нъкой от делегатитъ: Сега каза право. (Оживление).

Д-ръ П. Вичевъ: ... за борба противъ империализма, която се бори противъ потисничеството на народитъ въ цѣлия святъ и противъ системата на безправие, учредена съ мирнитъ договори, азъ се явявамъ да поднеса на вашия конгресъ нейнитъ поздравъ. Тя винаги е готова да ви даде подкрепа. Азъ мисля, че конгресътъ, следъ като се занимае съ въпроситъ, които сж сложени на дневенъ редъ, ще трѣбва да вземе решение и по този въпросъ. Такава една подкрепа е добре дошла и затуй трѣбва да бжде обектъ на конгреса.

Освобождението на добруджанци, освобождението на всички потиснати народи, за които уважаемиятъ председателъ на Изпълнителния комитетъ ви говори, ще се постигне съ задружната борба противъ съществуващия режимъ на потисничество въ свѣта.

Необходимо е обединение на потиснатитъ народи, както каза г. председателътъ. Тогава вие, добруджанци, ще образувате заедно съ всички поробени народи една крепостъ, една здрава барикада, въ която ще се разбие империализма, който създава не само потисничеството и експлоатацията на народитъ, но отнема всѣка възможностъ на човѣчеството да живѣе.

Мадна България не може да носи голѣмитъ репарационни тежести, които и се налагатъ. Непоносими репарационни тежести, вие знаете, се сложиха на само върху българския народъ. Обаче, нашитъ врагове се организиратъ въ разни политически съглашения и съюзи за миръ, за да бранятъ наложенитъ мирни договори, съ които се създаде режимътъ на потисничеството. Ние трѣбва да се боримъ противъ тѣхъ задружно. Ние издигаме лозунга за политическо и национално освобождение на Добруджа.

Драги добруджанци! Приемете поздравитъ на Международната лига за борба противъ империализма. Азъ моля да не забравяте тая международна лига. Всички ваши решения и ония печални факти, които ставатъ въ Добруджа, трѣбва да се адресиратъ не само до Обществото на народитъ, а и до всички международни институти.

Добруджанци! Азъ бѣхъ въ Женева и присъствувахъ на заседанията на Обществото на народитъ. Мога да ви кажа, какво чухъ. Бѣхъ и на конгреса на малцинствата, на който представителъ на Добруджанската организация чете документи за положението въ Добруджа. Нося литература, но е излишно да я цитирамъ. Азъ ви благодаря твърде много, за гдето ме изслушахте. Наложително е да се обединимъ, за да можемъ на общия фронтъ заедно съ бесарабци, банатски и унгарци да съборимъ режима на сатрапията въ Ромъния и да извоюваме свободата на всички потиснати народи, между които е и добруджанскиятъ народъ.

Председателъ Др. Сакеларовъ: Г-нъ Представителю на лигата за борба противъ империализма въ Европа! На всички е известно, че действително Ньойскиятъ миренъ договоръ създаде нашето робство. Ако лигата за борба противъ империализма ратува за събарянето на тираническитъ мирни договори, ние не можемъ да не се радваме.

Но азъ не мога да не се позова и на друго нѣщо, което чухъ отъ г. д-ръ Вичевъ. Той каза, че ние трѣбва да ратуваме за национално освобождение на народитъ. Ако той не е изпусналъ тая фраза случайно, азъ не мога да не се радвамъ, че съществува лига за борба съ империализма. Трѣбва да се констатира, че тая лига работи за национално обособяване на народитъ и че се приказва отъ нейно име за национално освобождение на поробенитъ народи.

По този пътъ вървимъ и ние, затова азъ мога свободно да благодаря въ лицето на г. д-ръ Вичевъ на лигата за бор-

ба срещу империализма, за нейнитъ съчувствия къмъ добруджанци. (Ржкоплѣскания).

А. Стояновъ: Въ името на националното обединение на българското племе, за което спомена г. д-ръ Вичевъ, и азъ го поздравявамъ. (Ржкоплѣскания).

Председателъ Др. Сакеларовъ: Има

думата представителката на дамския комитетъ въ гр. Русе, г-жа Н. Симеонова. *Н. Симеонова:* Почитаеми г. председателю, драги делегати на XIII-я редовенъ конгресъ! Поздравявайки ви, вашата жена, майка и сестра ви моли да се вслушате въ плачуция стонъ на нашия братъ-робъ, останалъ въ Добруджа да отстоява съ живота си интереситъ на племето ни, и въ болезнения повикъ на прокудената въ пределитъ на България бѣжанка.

Вслушайте се въ тия викове, изхождайте отъ тѣхъ и застанете на мѣстото си. Вие трѣбва съ здравъ разумъ, съ твърда ржка и съ пълна вѣра въ близкия день на свободата да ръководите движението. Повелителенъ дългъ ви се налага да се освободите отъ вътрешни и външни сили, които ви парализиратъ, слжватъ и притесняватъ, откъдето и да идатъ тѣ, дори да сж и отъ вашитъ срѣди. (Ржкоплѣскания).

За насъ, женитъ, е известна истината, че никакво дѣло не е възможно безъ жертви и за тия жертви трѣбва въ великата борба да бждете готови.

Ние ви подканяме за това, като заявяваме високо, че и ние, русенскитъ добруджанки, сме готови да дадемъ всички жертви съ радостъ и съ усмиха предъ олтаря на свещената борба за родъ, за честъ и за свобода. (Ржкоплѣскания).

Пожелавайки ви ползотворна и спокойна работа, отправяме ви възгласа: — Живѣйте и осмислете вашия животъ само съ неуморна работа за Добруджа! (Ржкоплѣскания).

Председателъ Др. Сакеларовъ: Г-жо Симеонова! Благодаря ви отъ името на конгреса за ласкавитъ и хубави слова. Ние знаемъ, че нашитъ сестри и майки ще бждатъ винаги съ насъ въ борбата за извоюване свободата на Добруджа. Сърдечно Ви благодаримъ!

Ас. Паневъ: Искамъ да поздравя конгреса отъ името на студентската организация „Роденъ край“.

Обаждатъ се: Нѣма такова добруджанско дружество.

Председателъ Др. Сакеларовъ: Имате ли уставъ?

Обаждатъ се: Нѣматъ.

Председателъ Др. Сакеларовъ: Организации, които нѣматъ уставъ и не сж легализирани, не могатъ да ни поздравятъ.

Ас. Паневъ: Защо?

Председателъ Др. Сакеларовъ: Този позивъ Вашъ ли е? (Посочва му позива на „Роденъ край“ до делегатитъ).

Ас. Паневъ: Да.

Председателъ Др. Сакеларовъ: Благодаримъ тогава отъ Вашитъ поздравления! (Ржкоплѣскания).

Ив. Георгиевъ: Сжщо като Бацария! *Председателъ Др. Сакеларовъ:* Бацария? Какво искате да кажете? Кой сте вие?

Обаждатъ се: Платенъ агентъ. Вънъ! (Шумъ)

Председателъ Др. Сакеларовъ: Предлагамъ отправената дума Бацария къмъ мене, като председателъ на конгреса да бжде оттеглена, или ще слѣза отъ това мѣсто.

Ив. Георгиевъ: Дайте да обясня, какво искахъ да кажа.

Председателъ Др. Сакеларовъ: Къмъ мене ли бѣше отправена тая дума?

Ив. Георгиевъ: Не къмъ Васъ.

Обаждатъ се: Това е провокация. Вънъ, предателитъ! (Влиза кмета на града.

Ив. Георгиевъ напуска самъ залата).

Председателъ Др. Сакеларовъ: Има думата кмета на гр. Разградъ. (Ржкоплѣскания)

Б. Чобановъ: Г. г. делегати! Щастливъ се считамъ, че на мене се падна голѣмата честъ, като кметъ на Разградъ, да поднеса хилантъ привѣствия на разградци къмъ васъ и да изкажа голѣмата имъ благодарностъ за честта, която направихте на града ни съ решението си да свикате вашия конгресъ въ Разградъ.

Драги делегати! Прокудени чада на златна Добруджа, прснати въ всички крайща на нашата измжчена страна, изоставили бащи, майки и деца, цѣлото си състояние! — Вие не можяхте да изтърпите режима на ромънската олигархия и предпочетохте българското слово и свобода. Вашата жертва е голѣма. Всѣки отъ насъ я чува и сърцето му се свива

отъ мъжа за голѣмата несправедливостъ, извършена спрямо България.

Но духътъ на Караджата стрѣва копнежа въ всѣко българско сърце и крепи вѣрата въ насъ тукъ и въ поробенитъ наши братя тамъ, че не е далечъ часътъ, когато гласътъ на правдата ще заговори и когато добруджанскиятъ край ще е кне отъ пѣсенята: „Ще бждешъ нашъ пакъ ти, тѣй както и преди“. (Ржкоплѣскания)

Председателъ Др. Сакеларовъ: Г. кмете! Благодаря отъ името на делегатитъ-конгресисти и гоститъ-добруджанци за ласкавото гостопримство. Вие сте наши съседъ. Вашиятъ край много прилича на Добруджа. Но вие сте свободни да изповѣдвате своитъ политически убеждения и своитъ училищни права на роденъ езикъ. Ние отплатимъ, макаръ че сме тѣя близко, нѣмаме това право.

Вашитъ поздравъ, поздравъ отъ съседъ, които живѣятъ на десетина километра отъ насъ, ни трогватъ.

Вие ни дадохте гостопримство, следъ като въ неравната борба съ врага не успѣхме и останахме поробени, защото сме ваши родни братя. Сърдечно Ви благодаримъ за това. (Ржкоплѣскания)

Има думата представителътъ на запаснитъ офицери. (Ржкоплѣскания)

И. Казанаклиевъ: Г. г. делегати! Натоваренъ съмъ отъ централното управление на Съюза на запаснитъ офицери въ България да поднеса нашитъ поздравления, нашата почитъ и нашитъ благопожелания за добра и ползотворна работа на XIII-я добруджански конгресъ.

Г. г. делегати! Войнитъ, които българскиятъ народъ води за своето обединение, свършиха катастрофално и днесъ България, ограбена, унижена, оскърбена и обеднѣла е поставена въ тежки условия за животъ. Наредъ съ тежки репарации и още по-тежкитъ контрибуции, съ които нашитъ победители ни натовариха, за да измучатъ кръвта на българския данъкоплатецъ — наредъ съ всички материални тежести, ние всѣкчасно сме подъ угрозата, да бжде яогълната и останалата частъ отъ свободна България. Опасностъ застрашава нашето свободно съществуване като народъ!

За съжаление, драги добруджанци, има наши съотечественици, които сж подкупени и слжватъ на нашитъ врагове, които се мжчатъ да поробятъ България. Тѣ сж станали чужди орджия и се мжчатъ да сѣятъ разединение, анархия. Виждайки това, на всички добри български граждани се налага тежката задача — да бждатъ повече отъ всѣкога будни и готови за борба.

Драги добруджанци! Вие днесъ сте прокудени отъ вашитъ огнища. Една чужда властъ ви ограби. Тя не може, обаче, да ви отнеме съзнанието, че сте български. Нашитъ врагове не успѣха да ни отнематъ и свободата, нашата култура, нашия езикъ. Съзнанието, че сме свободенъ народъ и гордостта, че се радваме наравно съ другитъ народи на свобода, трѣбва да ни подтикне къмъ борба за постигане на общия идеалъ, — обединението на българското племе. Нека покажемъ на свѣта, че сме действително годни да живѣемъ като свободенъ народъ. (Ржкоплѣскания)

Съюзътъ на запаснитъ офицери има за свой девизъ „България надъ всичко“ — България надъ всички наши борби, надъ всички наши дребни спорове, надъ всички наши малки интереси и отдѣлни личности. Ние сме готови да пожертвуваме всичко — животъ, име и състояние, — само да запазимъ България свободна. Въ нашия патриотизъмъ, въ нашето съзнание и въ готовността ни да се жертвуваме е гаранцията, че България ще бжде свободна и че единъ день въ всички поробени български области, които днесъ се управляватъ отъ чужда властъ, ще се развѣе трицѣтното знаме на Родината ни. (Ржкоплѣскания)

Председателъ Др. Сакеларовъ: Сърдечно благодаря, отъ името на конгреса, на запаснитъ офицери, че не ни забравятъ. Нѣкога вие бѣхте водачи на войскитъ въ равна Добруджа, които я освободиха, уви, за кратко време. Вие ще бждете и въ бждеще водачитъ, когато ще дойде денътъ на националното обединение на нашия роденъ край. (Ржкоплѣскания).

Има думата представителътъ на опълченитъ. (Всички ставатъ на крака).

Г. Василевъ: Драги добруджанци! Отъ името на поборницитъ отъ Шипка поздравявамъ ви отъ все сърдце. Работете за обединението съ българския народъ. Нека и въ бждеще вашата органи-

зация бжде силна, за да постигне свободата на Добруджа. На борба до край, братя. (Ржкоплѣскания).

Братска любовъ нека има между васъ. Дайте си ржка, за да видимъ пакъ хубавата, прекрасната Добруджа свободна, за да можемъ да ходимъ изъ равнинитъ и полета отъ единия край на другия. (Ржкоплѣскания).

Дано бжде здравъ и живъ отново да се върна въ Тулча, да пия тулчанска вода. (Продължителни ржкоплѣскания).

Председателъ Др. Сакеларовъ: Почитаеми татко! Презъ 5-ѣтковото робство българскиятъ духъ не може да загасне, защото амаше мждѣдещи огньове навсякъде въ България. Тѣзи огньове възпламнаха чрезъ васъ въ бунтъ пожаренъ огънь на Шипка. Ние научихме отъ васъ завета да знаемъ да мремъ за Родината. Поздравявайки ви, драги татковци на нашето освобождение, азъ Ви цѣлувамъ ржката. (Ржкоплѣскания).

Има думата представителътъ на Съюза „Юнакъ“.

И. Георгиевъ: Г. председателю, уважаеми делегати, добруджанци! Предстои ви трудна дейностъ. Трѣбва да се възржките съ търпение и спокойствие, за да разрешите всички въпроси, които предстои да разгледате. Плътътъ, по който сте тръгнали е много стрѣменъ, но затова пъкъ е славенъ. Вашитъ братя, сестри, вашитъ майки и бащи въ Добруджа, викатъ за помощъ. Трѣбва да имъ я дадете. Ние, юнацитъ и юнакинитъ, развиваме своитъ мишици, за да бждемъ готови единъ день, когато ви потребваме. (Ржкоплѣскания). Пожелавамъ на конгреса Ви ползотворна работа.

Председателъ Др. Сакеларовъ: Г. представителю на Съюза „Юнакъ“! Сърдечно Ви благодаря за топлия привѣстия къмъ конгресиститъ-добруджанци. Азъ съмъ билъ въ редоветъ на юнацитъ и знамъ, че тѣ отстояватъ не само идеята за физическо възпитание, а и идеята за национално обединение на България.

Вие развивате своитъ мишици, но същевременно насаждате въ своята душа любовъ къмъ България и работите, колкото силитъ ви позволяватъ, за националното обединение на българския народъ. (Ржкоплѣскания).

Има думата представителътъ на Занаятчийския съюзъ.

Д. Савовъ: Отъ името на Централния комитетъ на Българския занаятчийски съюзъ, поднасямъ поздравъ на XIII-я добруджански конгресъ. Нашитъ чувства не сж обикновена куртозия. Занаятчийството въ миналото, когато съзодупното отечество бѣше подъ робството на турцитъ, даде отъ своята срѣда маса инти-легентни и трудолюбиви български, които съ своитъ материални срѣдства подкрепиха хайдутитъ, които сжщо излѣзоха преимушествено отъ срѣдата на еснафитъ.

Въ миналото еснафството въ градоветъ е крепило националния духъ на българския народъ. То е, което запази чрковната независимостъ и първо видна знамето на борбата за политическа независимостъ. Благодарение на еснафството се появи онова движение, което създаде свободата на българския народъ.

Българското занаятчийство и сега въ границитъ на свободната българска държава и за въ границитъ на България е готово да помага на братя-робъ. Днесъ вашитъ братя, вашитъ близки пъшкатъ подъ ярема на една чужда властъ.

Маса прокудени добруджанци, избѣгали тукъ, останали безъ срѣдства и препитание, сж тежестъ за измжчения български народъ. Но ние приютихме и дадохме възможностъ на всички бѣжанци да намѣрятъ приложение на своя трудъ. Обаче, силитъ на българския народъ сж твърде слаби, за да може да понесе една такава тежестъ. Ето защо, налага се ревизия на мирнитъ договори. (Ржкоплѣскания).

Председателъ Др. Сакеларовъ: Г. представителю на Занаятчийския съюзъ! Нашитъ братя отаждъ ще чуватъ вашитъ поздравъ и вашия апелъ: Да джржжатъ будно своето национално съзнание.

Вѣрно е, че българскиятъ еснафъ създаде нашето освобождение и че съ занаята винаги се насажда любовъ къмъ Родината. Вашитъ поздравъ сж особено ценни за насъ, защото нашитъ братя сж предимно хора на черния занаятчийски трудъ. (Ржкоплѣскания).

Има думата председателътъ на дружеството „Делиормански юнакъ“.

Г. Ракаджиев: Драги добруджанци! Борбата въ името на българското национално обединение трябва да продължи. До 1912 г. духовете бяха стигнали и интересът към победата Добруджа беше много малък. Но след първата война създаде се нова ера. Впоследствие българските войски успяха да освободят Добруджа.

Като добруджанец, роден в гр. Силистра, преживял младенчеството си под робството на ромънската сатрапия, аз питам отвореността към ромънщината. Тя гнети българите в Добруджа и се стреми да ги унищожи. Ние тук не трябва да стоим с кръстани ръце. Време е да помогнем на братароб, който вика: „Спасете ме!“ (Ржкоплъскания).

Председател Др. Сакеларов: Г. Председателю на „Делиормански юнак“! Вашият апел към делегатите на XIII добруджански конгрес е твърде ценен, най-вече затова, че излиза от едно добруджанско сърце. Нека заработим с общи усилия за освобождението на братароб. Благодаря на разградските юнаци за поздравител и топлият им съчувствие. (Ржкоплъскания).

Юр. Данев: Г-да! Днес се открива учредителният конгрес за запасните редници и ефрейтори. Права предложение да поздравим техния конгрес, тъй като икозина редници и ефрейтори са поръсили с своята кръв нашата златна Добруджа, а на много техни другари костите почиват в Добруджа. (Ржкоплъскания).

Председател Др. Сакеларов: Които приемат направеното предложение, моля да вдигнат ръка. Единнодушно се приема.

И. х. Иванов: Предлагам да се изпрати поздравителна телеграма и до конгреса на Съюза „Родна защита“, който заседава днес в София.

Председател Др. Сакеларов: Мнозинство. Конгресът приема. Пристъпваме към дневния ред — отчет на Изпълнителния комитет. Има думата г. Печо Господинов, който ще даде отчет за дейността на Изпълнителния комитет през изтеклата година. (Отчетът ще печатеме в идния брой на в. „Добруджа“).

II. Заседание.

Първи ден, след обяд

Председател Др. Сакеларов: Откривам заседанието. Ще бъдат поднесени поздравления на конгреса. Има думата представител на дружество „Инвалид“ в Разград.

З. Димов: Почитаемо събрание! Особено съм радостен да видя братята добруджанци на конгрес в гр. Разград. По този случай, от името на пострадалият от войните, приветствам ви с добре дошли. Братя добруджанци, бжеанци от своя родина кжт! Вашата сръб е и наша.

Знайте, братя, че след вас най-много ние, пострадалият от войните, скърбим за поробена Добруджа. Но ние имаме надежда, че провиненият в най-близко бъдеще ще ви възвърни пак в Добруджа, где нашият дяди са живели с аков. Кучовласит не са достойни да тъпчат Божията земя, камо ли да владят златна Добруджа. (Ржкоплъскания).

Ние скърбим и ще скърбим за Добруджа, защото дадохме скъпи жертви за нейната свобода, защото пролѣхме своята кръв в нейните предѣли. Ето защо ние ви призоваваме да извикате българското „ура“! Да живѣе Добруджа! (Ржкоплъскания и „ура“).

Председател Др. Сакеларов: Г-н Председателю на дружество „Инвалид“! Аз вѣрвам, че всички инвалиди в България мислят като Вас. Аз знам, че вие лѣхте низ равнинѣ поля на Добруджа своята кръв и оставихте там вашите бащи и братя. На вас е мѣчно, че пролѣтатата кръв е отишла напрасно. Недейте скърби! Българит в Добруджа гордо носят своето име.

От вашите кърви и кости, които дадохте за защита на Родината, ще израстнат цѣлѣ, които ще благоухаят на вѣчни времена. Аз ви поздравявам и ви благодаря за приветствията.

Има думата представител на Юношеския туристически съюз.

Г. Кючуков: Ветерани за свобода на Родината, борци за човѣшки правдини! Изпълнен съ радост и вълнение, аз ви поднасям искрени поздравления от името на 15 хиляди български младежи, наредени под знамето на Юношеския

туристически съюз в България, които са откѣрени и възпитани всрѣд свободните простори на хубавата Родина.

Туристѣ, които в своя стремеж достигат полета на орела, не могат да не чувствуват и разбират, що значи отнета свобода.

Уам, задъ границата, отгата, нашитѣ

братя са потиснати отъ тираниѣ. Тѣ пѣшкатъ всрѣд равнинѣ полета на Добруджа, „де вахло стадо бѣлѣ и златно жито зрѣлѣ“. Сега тѣзи полета са оросени съ кръвѣта на братароб. Но ще дойде денъ, и той не е далечъ, когато ще изгрѣе свободата надъ него. Вие първите съ бѣрни крачки къмъ свободата на Добруджа. Бждете увѣрени, че ще успѣете. Правдата е на наша страна. Поднасямъ ви волното туристическо „здравейте“! (Ржкоплъскания).

Председател Др. Сакеларов: Г. представителю на Ю. Т. С. в България! Ние знаем, че вие не можете да посетите нашата златна Добруджа и че скърбите за това. Съ вашето „нагоре“ и нашето „напредъ“ ние ще постигнемъ българското национално обединение. (Ржкоплъскания).

Има думата представителъ на под-

офицерското дружество в Разградъ. (Ржко-

плъскания).

И. Митев: Г. Председателю и г. делегати! Отъ името на Разградското подофицерско дружество „Свѣт Стефанска България“ по случай вашия XIII редовен конгрес ви поднасямъ най-искрени поздравии и пожелания за успѣшна работа. Цѣлитъ и задачитъ на вашата организация са задача и на запаснитѣ български подофицери, които съ живъ интерес следятъ развоа на събитията и винаги са готови да даватъ жертви за постигане на националнитѣ идеали. Тѣ винаги са били и ще бждатъ въ услуга на нацията и патриотичнитѣ организации. Бждете сплотени и развивайте ползотворна дейностъ, за да се постигнатъ въ скоро време горнитѣ цѣли: освобождението на Добруджа и обединението на българското племе. Да живѣе свободна Добруджа! (Ржкоплъскания).

Председател Др. Сакеларов: Г. председателю на подофицерското дружество в Разградъ! Благодаря ви за срдечнитѣ думи. Вие сте, можеби, най-здравата и най-силната опора на нацията. Вие сте първитѣ помагачи на ония, които ни водятъ по бойнитѣ полета. Вие знаете дѣл мрете за националнитѣ идеали. Вашата задача е и наша задача.

А щомъ е така, ние не можемъ да не изкажемъ нашитѣ топли симпатии къмъ Съюза на подофицеритъ и нашата гореща благодарностъ за приветствията, които ни отправихте.

Ние съ радостъ чуваме вашитѣ думи, че сте готови да се жертвувате за свободата на нашата поробена Родина. Още единъ лѣтъ отъ името на конгреса искрено ви благодаримъ за топлиятѣ думи. (Ржкоплъскания).

Има думата представителъ на Българската национална спортна федерация.

Е. Бъчваров: Г. председателю, г. делегати! Централното управление на Българската национална спортна федерация е натоварило мѣстното спортно дружество „Ботевъ“ да ви поднесе неговитѣ поздравления и пожелания за ползотворна дейностъ. Отъ името на цѣлокупната организирана спортна младеж в България азъ ви поздравявамъ съ нашето спортно „здравейте“! (Ржкоплъскания).

Председател Др. Сакеларов: Вашиятъ девизъ „Чрезъ спорта за Родината“ ни радва. Благодаря ви срдечно за лодненитѣ поздравления отъ името на Б. Н. С. Ф.

Има думата представителъ на „Родна защита“.

М. Стойков: Г. председателю, прокудени чада на златна Добруджа! Вие тук и ние, хилядитѣ черноризци, събрали на съборъ в София, идемъ да покажемъ, че не се боимъ отъ дописничество. Европейцитъ ни забраниха да имаме родна армия, но тѣ забраниха да забравятъ на българскитѣ майки да раждатъ добри българи. Незабравяйте Добруджа, жияйте за България! (Ржкоплъскания).

Председател Др. Сакеларов: Г. представителю на съюза „Родна защита“! Много право казахте, че съ мирния договор не можах да ви забраня да създаваме достойни чада, такива каквито са нашитѣ дѣди и бащи. Въ нашитѣ срдца кипи изворъ на скли. Този изворъ кипи отъ пактѣвѣка въ срдцето на всѣки българинъ и никоя земя сила не може да го пресекне. За България — съ

Телеграми до XIII конгресъ

РАЗГРАДЪ

Др. Сакеларовъ

Председател на добруджанския конгресъ

— Благодаря срдечно Вамъ и на добруджанци за изказанитѣ ми любезни приветствия по случай конгреса Ви.

СОФИЯ

Н. В. Царя на българитъ

— XIII редовен конгресъ на добруджанци Ви отправя благопожелания за дългоденствие и върва, че мждото ръководене отъ Васъ на родната армия и българския народъ ще увѣчае съ успѣхъ борбата за постижение на националнитѣ идеали.

Председател на бюрото

ДР. САКЕЛАРОВЪ

София. — Националнитѣ комитетъ на македонскитѣ емигрантски организации братски приветствува делегатитъ на конгреса ви и имъ пожелава най-успѣшни решения за правдата и свободата на поробена Добруджа.

Председател: Д-ръ К. Станишевъ
София. — Съюзътъ на бесарабскитѣ българи изпраща на братята добруджанци своитѣ приветии и благожелания за успѣшна и единодушна народно-полесна дейностъ.

Председател: Дяковичъ

София. — Върховнитѣ тракийски комитетъ и тракийската емиграция съ горещо братско чувство поздравяваме васъ и делегатитѣ конгресисти, като ви пожелаваме ползотворна дейностъ за спасението и обединението на разпокъсания български родъ. Тракийци нѣма да забравятъ пролѣтатата отъ братята добруджанци кръв по тракийскитѣ полета. Това знание прави вашата кауза еднакво скъпа намъ. Борба до край за свободата на поробена Добруджа; тракийци са до васъ.

Председател: Коста Георгиевъ

София. — Всебългарскитѣ Съюзъ „Отецъ Паисий“ изпраща на добруджанския конгресъ своитѣ горещи приветствия и му пожелава да изпълни успѣшно дѣлото си. Великата трагедия, която преживява българскитѣ народъ, подложенъ на изтѣбване, прокуда и насилствено денационализиране въ поробенитѣ крайнини, сякашъ го хвърли въ шеметъ и отслаби будното негово народностно съзнание, та доведе до онова засилващо се раздробяване на общественитѣ сили, на което сме свидетели отъ днитѣ на народната катастрофа насамъ. Въ такива усилии дни за единъ народъ, върховенъ отечественъ и човѣшки дългъ на неговата интелигенция е да подеме отбраната на народа си, да повдигне духа му, да засили надеждитѣ и да затвърди волята и вѣрата въ тържеството на правдата.

Председ.: Проф. Д-ръ Ив. Георгиевъ

София. — Българското студентство, обединено въ Българския националенъ студентски съюзъ се чувствува особено щастливо да поднесе своитѣ възторжени поздравии на добруджанци по случай техния тринадесети редовенъ конгресъ и имъ пожелава искрена и ползотворна дейностъ за благо на онеправдана Добруджа.

Председател: Динчевъ

София. — Особено много благодаря за любезната покана да присѣствамъ на конгреса ви и отъ срдце скърбя, че въ дадения моментъ общественъ дългъ ме задържа въ Столицата. Чувствавайки, обаче, много близко до срдцето си участъта на братята добруджанци прокудени отъ роднитѣ имъ огнища, по вината на „хуманна“ Европа живѣйки неотклонно съ жаждата за правда и свобода на своята златна Добруджа, организираното запасно подофицерство дължи да ви изкаже своята братска преданостъ и заедно съ приветствията, които ви отправя сега, да ви пожелае единство въ борбата и повече вѣра въ свободата на скъпото ви отечество. Организираното подофицерство не е забравило и нѣма никога да забрави своитѣ събратя добруджанци, останали въ робство и

тая мисль живѣете вие, съ тая мисль живѣемъ и ние. Благодаря ви! (Ржкоплъскания).

(Следва)

разпрѣснати въ изгнание. Отъ мое име и отъ името на съюзния управителенъ съветъ и отъ името на многобройното организирано подофицерство приемате срдечни братски приветии за свободната Добруджа и за цѣлокупна България.

Председател: Герасимъ Ангеловъ

София. — Върховнитѣ комитетъ на български народенъ съюзъ „Кубратъ“ по случай конгреса ви ви изпраща своитѣ срдечни поздравии и благопожелания съ надежда, че сплотеността на прокуденитѣ добруджанци, подкрепени въ усилията имъ и отъ насъ въ културната имъ борба за предпазване племето ни отъ асимилация, ще се увѣчае въ недалечни времена съ пълненъ успѣхъ. Съ кубратски приветъ. Обичайте България, родината ни зовел!

Председател: генер. Сирмановъ

София. — Съюзътъ „Родна защита“ срдечно поздравява васъ и делегатитѣ на 13 конгресъ. Родозащитницитѣ вѣрватъ въ родолюбивата дейностъ на добруджанцитѣ, които, запазвайки суверинитета на държавата, ще взематъ решения въ съгласие съ общонароднитѣ интереси за освобождението на брата робъ.

Върховенъ водачъ: Шкойновъ

Търново. — Конгресътъ на запаснитѣ ефр. и редници в България ви приветствува отъ старо-престолния градъ, где заседава. Чрезъ обединени усилия дерзайте за величието и спасението на родината.

Председател: Ганчевъ

Разградъ. — Отъ името на Разградското женско дружество „Майчина грижа“ пожелавамъ на конгресиститѣ ползотворни работи. Нека близкия поробенъ роденъ край почувствува единството и разбирателството на своитѣ прокудени синове, които не престанно ратуваатъ за възвръщането на загубената му свобода.

Председателка: Р. Ив. Казанлиева

Варна. — Тракийци приветствуватъ конгреса на братята добруджанци и пожелаваатъ да се даде примѣръ на единодушие и не се забравя дългътъ къмъ родината. Бждете сплотени, спомнете си героичното минало и творете достойно свободата на златна Добруджа.

Борете се само за нея!

Председател: Драгулевъ

Добруджанката за себе си

По инициативата на И. К. при В.Д.С.С. на 8 ноември т. г. въ гр. Разградъ се свика учредителна женска конференция. Присѣстваха делегатки на женскитѣ групи въ София, Русе, Варна, Разградъ и Нови-Пазаръ. Не бѣха представени градоветъ Шуменъ и Бургазъ. Конференцията бѣ много добре посетена отъ разградскитѣ добруджанки.

Следъ избора на бюро и пр-г-на Ж. Д-ръ Шумналиева държа рефератъ за значението на добруджанката въ добруджанското освободително движение. Станаха дебати Конференцията прие съ акламации предложената ѣ резолюция за цѣлитъ и задачитѣ на добруджанскитѣ женски групи.

Накрай, единодушно бѣха избрани за членки на Женския секретариатъ при И.К. г-житѣ Дора Габел, Ж. Д-ръ Шумналиева и М. Арнаутова. Подробности за работата на първата женска конференция читателитѣ ни ще намѣрятъ въ сп. „Стефанъ Караджа“, брой 1, год. II.

ДЕКЛАРАЦИЯ

за идейните позиции на добруджанската младеж

1. Първопричината за образуването на младежките организации „Стефанъ Караджа“ втората младежка годишна конференция вижда в порастналото народностно самосъзнание и в борческата воля на добруджанската младеж да последва примера на своите бащи, като продължи тяхното освободително дѣло съ удвояна сила и съ още по-голяма бойност. Ето защо, нейният възглас днес е: борба, смѣла и решителна борба против народните врагове; против зложелателите на добруджанското единство, вѣплотено в устава на емиграцията, дѣло на колективния добруджански умъ; против всички условия, фактори и лица, които спъват, препречват или препятствуват осъществяването на добруджанския освободителен идеал. Борба до край, съ цената макаръ на скъпи жертви.

2. Акламирайки и днес тази своя позиция, организираната добруджанска младеж се вижда повторно принудена да заяви, че самосъхранението на добруджанската емиграция — опазването на борческия ѝ идеализъм, непреклонната ѝ борба и нуждата нейните редици да се опрѣснат съ нови кадри — може да стане само, когато се привлече въ руслото на цѣлокупното добруджанско движение подрастващото добруджанско поколение, надеждата на изстрадала Добруджа. Въ този редъ на мисли втората годишна конференция заявява, че младежките организации „Стефанъ Караджа“ сж създадени да улеснят, помпмогнат и съдействуват дружествата „Добруджа“ и дѣлото на съюза, като си изясняват и неспрестано следват пътя за осъществяването и на своите чисто младежки задачи: социална благотворителност, интелектуално самообразование, любов към Родината.

3. Младежките организации „Стефанъ Караджа“, виждайки своето назначение предимно въ ефикасната подкрепа, която дължат на подетата борба за права и свобода, най-енергично заявяват, че тя може да бжде резултатна само, ако е добре

обмислена и по-възможност — организационно централизирана, защото единствено по този начинъ биха могли да се добият полезни и ползотворни за дѣлото резултати. Всички добруджанци подъ едно знаме — ето съкровеният лозунгъ, който добруджанската младеж високо издига, убедена, че само въ идейното и организационно сплотяване на емиграцията е гаранцията за успѣха на освободителното дѣло.

4. Добруджанското младежко движение още въ своите първи дни се видѣ принудено да подчертае повелително своето дълбоко убеждение, че само въ партийния и надкласовъ неутралитетъ на добруджанската емиграция е гаранцията за успѣха на подетата освободителна борба. Днес повече отъ всѣкога, добруджанската младеж декларира, че твърдо и неотклонно следва предначертания път отъ досегашните младежки годишни конференции, че въ борбата си за права и свободи занаяпредъ съ удвояна енергия ще провежда своята заветна целъ — върховната повеля: цѣлокупното добруджанско движение да се сплоти здраво около съюзното знаме, въодушевлявайки се единствено отъ освободителната идея, която емиграцията си е поставила, като безаветно бди за самосъхранението и за осъществяването на организационното и идейното ѝ единство.

5. Добруджанската младеж на край недвусмислено заявява своята готовност, безаветно да се бори и за осъществяване общонационалните тежнени за ревизия на мирните договори, за смѣла защита правата на поробените български малцинства, като сменя всѣка отговорност отъ начинитъ на действие, къмъ които безчовѣчието на похитителите биха я тласнали, въ борбата за самосъхранение на българщината. Въ своята умраза къмъ режима на потисничество и денационализация, организираната добруджанска младеж предупреждава: спрете сатанинския походъ на денационализация; обуздайте разбойническите похвати на варварските цинцарски шайки!

На върна служба!

Избрания ВДСС

На 10 ноември XIII редовенъ конгресъ избра съ абсолютно болшинство следните лица за членове на ВДСС: А. Стояновъ, М. Габровски, Хар. Стефановъ, Д-ръ П. Пейчевъ, П. Господиновъ, С. Малешковъ, А. Костовъ, Др. Савовъ, М. Бончевъ, Юр. Пекаревъ и Д. Стаматовъ — всички отъ София, Т. Станчевъ и К. Кръстевъ — Р. се, Киро Димитровъ и Коста Димитровъ — Разградъ, К. Симеоновъ — с. Бръшленъ, Г. Милитаровъ — Чарешово, Ник. Петровъ — с. Стамболово, Г. Рачевъ — с. Юперъ, Й. Мирчевъ — с. Настрѣдънъ, Г. Йордановъ — Кили Куюджукъ, всички отъ Русенско, А. Митановъ — Балбунаръ, П. Енчевъ и М. Токушевъ — Кеманларъ, Т. Ракѣджиевъ — с. Заветъ, Д. Бяновъ — с. Хърсово, С. Костовъ — с. Ески Балабанларъ, всички отъ Кеманларско, Д-ръ С. Маргинъ — с. Доленъ Чифликъ, Г. Ивановъ — с. Коркутъ, Д. Георгиевъ — с. Раздѣлна, всички отъ Варненско, Др. Сакеларовъ и А. Костовъ — Варна, С. х. Ивановъ — с. Юнуларъ, Балбунарско, Р. Пехливановъ — с. Бурханларъ, А. Яневъ — с. Вълчи долъ, Провадийско, Св. Спасаревски — Пльвенъ, Мих. Бадевъ — Пловдивъ, С. Николовъ — Габрово, Д. Добриловъ — Кърджали, В. Стефановъ — Провадия, Т. Христовъ и Дим. Джебаровъ — Шуменъ, Д. Симеоновъ — Ломъ, Ник. Невевъ — Бургасъ и Ив. Чакъровъ — Нови Пазаръ.

Така избраният ВДСС излязи отъ себе си членовете на ИК, който се конституира както следва: Председател Ангелъ Стояновъ, подпредседатели С. Малешковъ и Д-ръ П. Пейчевъ, секретаръ П. Господиновъ, касиеръ Др. Савовъ и членове А. Костовъ и М. Габровски.

Младежката конференция

Единъ день преди откриването на конгреса, на 7 ноември въ Разградъ заседава II годишна конференция на младежките организации „Стефанъ Караджа“. Присѣтствуваха около 30 делегати и значително число гости.

Избра се бюро въ съставъ: председател Др. Божиновъ, подпредседател Т. Камбуровъ и секретаръ Асенъ Ивановъ.

Конференцията бѣ поздравена отъ страна на ИК чрезъ П. Господиновъ, отъ Др. Сакеларовъ (д-во „Добруджа“ — Варна), отъ К. Димитровъ (д-во „Добруджа“ — Разградъ).

Както речта на младежкия секретаръ Ник. Панчевъ, произнесена при откриването на конференцията, така и останалите речи на ораторите бѣха живо аплодирани. Следъ отчетъ на МС, Любенъ Ивановъ чете рефератъ на тема: „Идейните позиции на добруджанската младеж“. Станаха оживени дебати, които бѣха приключени късно вечерта съ гласуването на изработените отъ комисията резолюции.

Заседанията на конференцията минаха при пълно единодушие. Избрани бѣха за членове на Младежкия секретариатъ Асенъ Ивановъ, Д-ръ П. Пейчевъ и П. Господиновъ.

Подробенъ отчетъ, както и резолюциите на младежката конференция интересующите се ще намерятъ въ органа на МС — сп. „Стефанъ Караджа“.

Провѣрителниятъ съветъ на съюза за текущата година има следния съставъ: Председател С. Арнаудовъ, членове — Г. Казанджиевъ и Ст. Коларовъ.

Въ помощъ на съюзния вестникъ

Следъ щастливото приключване на конгреса, като изразъ на постигнатото единодушие, дойдохъ даренията на дружествата и делегатите въ полза на „Фондъ в. Добруджа“. Веднага бѣха внесени следните суми:

Отъ дружество „Добруджа“ въ Провадия 500 лв., отъ Женската група въ Н. Пазаръ 150 лв., отъ дружеството въ с. Настрѣдънъ 100 лв., отъ с. Кошарна 500 лв., отъ с. Караходжаларе 100 лв., отъ с. Малка Кокарджа 100 лв., с. Дурачъ 100 лв., отъ с. Коркутъ 100 лв., отъ с. Кара Гьозъ 50 лв., отъ с. Хърсово 200 лв., отъ дружеството въ Ломъ 100 лв., отъ с. Раздѣлна 100 лв., отъ с. Шекере 100 лв., отъ с. Юдѣлникъ 50 лв. и отъ с. Шереметъ 100 лв.

Отъ делегатите и гостите направиха дарения, които веднага внесоха: Ник. Касабовъ 500 лв., Ст. Коларовъ 200 лв., Ат. Митановъ 100 лв., К. Димитровъ 100 лв., г-ца Камбузова 100 лв., Г. Казанджиевъ 100 лв., Г. Клисаровъ (стенографа на конгреса) 100 лв., М. Вълковъ 100 лв., А. Ноевъ 50 лв., Ник. Петровъ 200 лв., Д-ръ П. Пейчевъ 200 лв., Г. Илиевъ 100 лв., Еникъ Великовъ 100 лв., Ник.

Дяковъ 100 лв., персонала на ИК 1150 лв. Й. Мирчевъ 100 лв., Анг. Яневъ 100 лв., и А. Стояновъ 500 лв.

Записани сж суми, които следва да внесатъ: Дора Габе — прихода отъ една своя сказка, дружество „Добруджа“ въ Варна 2000 лв., дружеството въ Русе 1000 лв., Женската група въ София 1000 лв., Женската група въ Русе 2000 лв., Младежката организация „Ст. Караджа“ въ Варна 300 лв., организацията „Ст. Караджа“ София 500 лв., „Ст. Караджа“ Русе 300 лв., дружеството въ с. Юперъ 500 лв., Габрово 500 лв., Пловдивъ 500 лв., Балбунаръ 300 лв., с. Бурханларъ 500 лв., Кеманларъ 500 лв., с. Узунджа Аланъ 200 лв., с. Доленъ Чифликъ 200 лв., с. Бей Аланъ 100 лв., Ишикаръ 300 лв., с. Капуджи махле 200 лв., с. Бѣла 400 лв., с. Вълчи Долъ 200 лв., с. Курукой 300 лв., с. Заветъ 100 лв., с. Ветово 100 лв. и с. Глоджево 100 лв.

Въ конгреса бѣха събрани всичко 4350 лева, остава да се събиратъ 14600 лв. До този моментъ въ администрацията на вестника не сж постъпили още никакви суми.

Поздравления до конгреса

София. — Тракийската младеж приветствува братята добруджанци и пожелава скорошно завръщане въ свободна Добруджа.

Председател: Василевъ

София. — Възпрепятствуватъ да бжде лично между васъ, поздравявамъ всички делегати на 13 редовенъ конгресъ и пожелавамъ единодушие въ дѣлото що творите за свещената добруджанска кауза. Добруджа иска отъ васъ честна и легална борба. Служете ѝ съ почтена синовна преданостъ. Да живѣе въ душите ви за вѣчни времена златна Добруджа! Здравейте!

Хар. Стефановъ

София. — Здравни причини ме задържатъ. Желая успѣшна и разумна работа. Не губете време за дискусии по громки, пусти формули. Нашата задача е да помогнемъ физическото съществуване и икономическото запазване културното развитие на добруджанския народъ. Каква формула ще има бждащата му свобода, това той суверенно ще реши. Престъпление вършатъ ония, които торможатъ движението за политически цели и формули.

Асенъ Господиновъ

Добруджанци

отъ Ново-Пазарска околия!

Не забравяйте, че само при

Гаврилъ Юрдановъ

въ Нови Пазаръ можете да намерите всички първокачествени манифактурни и колониални стоки на най-износни цѣни и условия.

Едно само посещение е достатъчно за да, се уверите.

Гаврилъ Юрдановъ

Открива се подписка

за месечното добруджанско описание

„СТЕФАНЪ КАРАДЖА“

Годишенъ абонаментъ 30 лв. Излиза всѣки месецъ въ рамѣръ на една печатна кола, съ иллюстрации. Застъпва предимно въпроситъ, които по-специално интересуватъ младежкото и женско движение. Абонаментътъ на списанието е само въ предплата. Редактира се отъ комитетъ. Адресъ: Сп. „Ст. Караджа“, ул. „Сердика“ 3 — София.

За една мистификация

До бюрото на Лигата за борба противъ империализма XIII редовенъ конгресъ гласува следното писмо, което съвоеременно му бѣ изпратено:

Отъ името на Лигата за борба противъ империализма, която имате честъ да председателствувате, въ заседанията на XIII редовенъ конгресъ на съюза „Добруджа“ се яви г. Д-ръ П. Вичевъ и ни поднесе поздрав и благопожелания. Дълбоко сме трогнати отъ вниманието и най-сърдечно Ви благодаримъ за подкрепата, която искате да дадете на добруджанското освободително дѣло. Правотата на нашата кауза и тежката участъ на поробените ни братя въ обезправена Добруджа не могатъ да не Ви трогнатъ като хора, които се борите за човѣшка свобода.

XIII редовенъ конгресъ на организираната добруджанска емиграция много съжалява, че безъ да знаете сте ни изпратили човѣкъ, който като добруджанецъ е изключенъ миналата година отъ конгреса на съюза за винаги отъ редовете му, поради личните си домогвания и раздори, които всяваше средъ емиграцията, като не подбираше средства въ борбата. На тази годишния ни конгресъ г. Д-ръ П. Вичевъ искаше чрезъ Лигата, която Ви председателствате, да се присвои правата на делегатъ.

Като Ви благодаримъ още веднѣжъ за проявеното съчувствие къмъ съдбата на поробена Добруджа, молимъ Ви да приемете увѣрението на най-отличните ни къмъ Васъ почитания.

Скрѣтна вестъ

Съобщаваме на познати и приятели, че на 26: X. т. г. скоропостижно почина съотечественика ни

Дончо Н. Дончовъ

книжаръ, 47 год.,

родомъ отъ гр. Тулча, Добруджа.

Опѣлото му се извърши на 27 с. м. въ църквата при гробищата.

Миръ на праха му!